

Чужому навчається,
В свого не чураться...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

Редкація і Адміністрація:
"Свобода", 81-83 Grand St.
Jersey City 3, N. J.
Henderson 4-0237
Henderson 4-0807
УНСоюз: Henderson 5-5740
— Тел. з Нью-Йорку:
ВАШ 7-4125
УНСоюз: BArcy 7-5337

РІК LXXI. Ч. 95. ДЖЕРЗІ СІТІ І НЬО ЙОРК, СЕРЕДА, 20-го ТРАВНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 20, 1964 No. 95. VOL. LXXI.

НАЙВИЩИЙ СУД ЗДА ЗА РІВНІСТЬ ПРАВ Н АТУРАЛІЗОВАНИХ ГРОМАДЯН

СУД ПШИВ, ЩО ПЕРЕБУВАННЯ ЗА КОРДОНОМ
МОЖЕ БУТИ ПРИЧИНОЮ ДО ВТРАТИ
АМЕРИКАНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗДА 18-го травня вирішив дуже важливу справу для так званих натуралізованих американських громадян, які жили довгий час за кордоном ЗДА. Іміграційний Уряд пояснював так закон, що громадянин ЗДА може жити в країні свого походження без перерви тільки три роки, а в будь-якій іншій чужій державі — 5 років. Найвищий Суд більшістю голосів 5:3-ох вирішив, що така інтерпретація закону є неправильною, бо вона дозволяє на те, що треба б натуралізованого громадянина вважати за цю гірше від народженого в цій країні американця. "Але ми не можемо так пояснювати законів" — казав представник більшості судді Вільям О. Дуглес. Оце рішення Найвищого Суду ЗДА дасть можливість старатися про відновлення американського громадянства тим численним натуралізованим американським громадянам, які були його втратили внаслідок довгого перебування за кордоном. Державний Департамент оцінює, що коло 40 000 осіб втратили американське громадянство і тепер вони живуть за кордоном, найбільше в Німеччині й Італії. Рішення Найвищого Суду з 18-го травня привернуло тим всім осям американське громадянство, і вони можуть вносити просяби про віза на віз до ЗДА. Ці справи мали б вирішувати американські консули за кордоном. За внеском на скасування обмежень для натуралізованих громадян, крім судді Дуглеса голосували ще такі члени Найвищого Суду: головний суддя Ірл Воррен та судді Гюдо Л. Влек, Поттер

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНСОЮЗУ У ПЕРШОМУ ДНІ СВОЇХ РІЧНИХ НАРАД ВИЧЕРПАВ ЗВІТУВАННЯ

Союзянка, Кергонксон. — Головний Уряд Українського Народного Союзу в першому дні своїх річних нарад, що почалися на цій його Оселі в Кетскіських горах в понеділок 18 травня та заплановані на цілий тиждень, вичерпав звітування усіх головних урядовців. Цього справжнього рекорду в своїх нарадах, незалежного в аналах УНСоюзу впродовж десятиріч, досягнути великою інтенсивністю нарад, що в цьому першому дні тривали від год. 10 рано до півночі, з малими перервами на обід і вечерю.

Наради відкрив о год. 10-й рано головний передсідник Йосип Лисогір, після чого відбулася вчорашній видання пошани Кобзареві України — Патрові УНС, з нагоди 150-ліття з дня його народження, про що вже інформовано у вчорашньому числі "Свободи". Після тих урочистостей учасники нарад, повернувшись з-під пам'ятника Шевченкові назад до конференційної зали, пошанували ще — на заклик П. Лисогіра — вставанням з місць та хвилиною мовчання померлого трагічно минулого року президента Джона Ф. Кеннеді, як і всіх членів УНСОЮЗУ, що впродовж минулого року відійшли у вічність.

Запропонований й порядок нарад змінився в той спосіб, що звіт головного редактора перенесено негайно після звіту членів Головного Екзекутивного Комітету, а після звітвання головних радних дозаноже що звіт обласного організатора П. Володимирів Гіриця та управителів "Союзянки" пл. Данила Слободяна і Володимира Кваса.

Звіти головних екзекутивних урядовців

Головний Предсідник Йосип Лисогір, передавши ведення нарад своєму заступникові Степанові Куропасеві, започаткував звітування головних екзекутивних урядовців. Рік 1963 для Українського Народного Союзу можна коротко означити як рік оптимістичних надій, інтенсивної праці та нормальних досягнень, говорив П. Лисогір, подаючи в наступному загальному огляді праці, розвитку та досягнень УНСОЮЗУ впродовж 1963 року у всіх трьох головних діяльностях його активності: організаційній, господарській та культурно-видавничій. Головний Предсідник звітував також про розвиток Оселі УНС "Союзянка". Зупиняючись на організаційних справах, звітодавець ствердив, що загальна скількість членів УНСОЮЗУ у 1963 році перевищила 83 000 осіб, забезпечених на загальну суму понад 70 мільйонів доларів, що становить збільшення на 6 мільйонів забезпечення у порівнянні з попереднім роком. У цьому звітовому році зорганізовано понад 4 400 нових членів, при чому найкращі організаційні успіхи були в стейті Нью Йорк, у Канаді та в стейтах Пенсильванія, Нью Джерсі, Огайо, Кентекікетат і Мішиген. Зайтуючи про фінанси, Головний Предсідник ствердив, що з кінцем 1963 року майно УНСОЮЗУ перевищило 28 мільйонів доларів і збільшилося на понад 1 мільйон 500 тисяч, або на 5,3 відсотка у порівнянні з попереднім роком. Звітодавець подав загальну характеристику інвестицій союзового майна, по-важне збільшення виплати дивіденд членам та точне виконання Союзом його забезпечувальних зобов'язань.

Звітодавець окрема підкреслює, що в звітовому часі збільшилися до дол. 440 000 виплати дозвілля грамот або їх згромадження, виразно показуючи, що забезпечення в Українському Народному Союзі з не тільки на випадок смерті, але що з нього по-важне користуються члени з свого життя. В наступному звітодавець подав загальний огляд розвитку союзового Ви-

Президент вимагає додаткових 125 мільйонів для Південного В'єтнаму

Вашингтон. — Президент Джансон зголосив до Конгресу в минулий понеділок 18-го травня, що вимогу на призначення додаткових 125 мільйонів дол. для Південного В'єтнаму, при чому 70 мільйонів має піти на економічну допомогу й 55 на допомогу військовою. Це додаткова сума до законопроєкту про призначення на найближчий бюджетний рік 3 400 000 000 дол. на допомогу закордонові. Президент мотивує своє внесення змінами, які зайшли в Південному В'єтнамі від часу згодження законопроєкту про загальну допомогу закордонові, при чому вказав на двоякий характер тих змін: посилену терористичну діяльність комуністів та енергійну акцію нового південно-в'єтнамського уряду генерала Ханна за переведення різних реформ і покращання матеріального стану країни. Ця внутрішня - політична і економічна акція південно-в'єтнамського уряду вимагає збільшення тамтешнього бюджету, а цього не можна зроби-ти власними засобами, бо в тамтешній ситуації не можли-

У Південному В'єтнамі і в Ляосі погіршилась ситуація — комуністи в наступі

Сайгон. — Наприкінці минулого тижня комуністичні партизани в Південному В'єтнамі знову проявляли ініціативу, тим знаменнішу, що це почався вже тамтешній дощевий сезон, в якому ведення бойових операцій дуже утруднене. Комуністи із своїм легким бойовим вироєм лають перевагу над державним військом з його важкою зброєю. Комуністи перемістили на п'ять озброєних і уфортифікованих пунктів, при чому згинуло понад 30 воїнів державного війська, а комуністи захопили чимало нової американської зброї. Це має велике психологічне значення у користь комуністів. Так само у сусідньому Ляосі ситуація погіршилась, бо комуністична "приватна" армія здобула своїм наступом майже цілу т. зв. долину Жарр. Повідомляють, що командант державно-нейтрального війська, генерал Конг Ле, який спершу був союзником комуністів у боротьбі проти колишнього прозахідного режиму, втік із своєї головної квартири в місті Муонг-Фанг, не довірившись своїм воїнам. Також тричленна нейтральна Комісія Об'єднаних Націй, яка перебувала в тому місті (представники Канади, Польщі й Індії) переїхали відтіль до В'єнціані, де стоїть гарнізон правого війська. Державний секретар Дін Ракс закликав у Вашингтоні протест перед представниками Британії і Союзового Союзу, як спонсорів Женевської конференції з 1961 року проти нового порушення ляоськими комуністами постанови про нейтральність Ляосу, опертої на існування коаліційного уряду з прем'єром Суванною Фумуою. Цей останній теж запротестував проти агресивності комуністів.

Мгр. Іван Базарко обраний на голову Комітету Об'єднаних українських організацій Нью Йорку

Нью Йорк. — В минулу суботу 16-го травня ц. р. відбулися тут Загальні Збори Комітету об'єднаних організацій міста Нью Йорку, який є філією УККА на Нью Йорк. З-посеред формально зареєстрованих в Комітеті 69 організацій, з'явилися представники 29-ох організацій, разом 51 делегат. Предсідником зборів був І. Винник, секретарем І. Василюшин, Представником Українського Конгресового Комітету був ред. В. Душин. Змішлення склади речники уступаючи управі П. К. Пелешок, П. Дорожницький і Л. Пришляк. До нової управи обрані на голову — мгр Ів. Базарко, який водночас є організаційним референтом УККА, на заступників голови К. Пелешок, інж. В. Базилевський і д-р Клофас; на секретарів — М. Терлецкий і І. Ванна Бенцаль; на скарбника — Л. Пришляк; на культ.-освітнього референта — Ів. Васильшин; на референта зовнішніх зв'язків — адвокат В.

Іван Козольський і Іван В. Іванчук. Після того члени Контрольної Комісії ще поділили звіт, який вони подали до Комітету, як членів Головного Уряду. Серію звітувань закінчили головні радні: Богдан Зорич, Богдан Мельник, Ярослав Гук, Тарас Пінчула, Дмитро Шмага, Василь Б. Гуссар, Андрій Джула, Анна Чонек, Іван Олександровський, Олена Олек, Осипа Олександрівна, Мирон Куропас, Марія Демидчук, Олена Штогрина. Інтересно відмітити, що у звітах усіх головних урядовців був включений також огляд їхньої провідної активності у своїх громадах. Більшість членів Головного Уряду УНСОЮЗУ займають і виконують відповідальні обов'язки в наших центральних і місцевих організаціях, зокрема у Відділах УККА і КУК, місцевих Комітетах Пам'ятника Шевченкові та інших. Другий день нарад, у вістонок 19 травня, призначено відкритим на дискусію над звітами.

КУБІНСЬКІ ЕМІГРАНТИ ПЕРЕНОСЯТЬ НА КУБУ ВІНУ ПРОТИ КАСТРА

Маямі, Флорида. — За отриманими тут інформаціями, один із лідерів кубинської еміграції, Мануель Рей, голова так званої Революційної хунти в боротьбі проти режиму Фідела Кастра, планує розпочати в цих днях підпільну революційну акцію на території Куби. Мануель Рей заповів був рік тому, що на 20 травня ц. р. він буде на Кубі і він рішучий ту заповідь здійснити, сполучивши її з планами відбудови революційного підпілля на Кубі, яке було знищене кастерівським режимом після катастрофи висулу в Свинячій затоці в 1961 році. Мануель Рей жив в Порторіко, де він працював, як механік, але зник відтіль яких три тижні тому. Колишній близький співробітник Фідела Кастра, порвавши з ним, коли Кастра зрадив кубинську революцію і перетворив Кубу в комуністичного сателіта Москви, Мануель Рей організував на еміграції групи саботажистів з-посеред колишніх кубинських воїнів і революціонерів, досвідчених у підпільній роботі. Він не сподівається швидких ефективних наслідків своєї революційної роботи і признає, що Кастро має куди більше зброї та матеріальних сил за собою, розпоряджачись кубинською регулярною армією і парамілітарною міліцією. Однак той лідер кубинських революціонерів вірить у гін кубинського народу до воли і рахує на підтримку зброю народних мас. Він перестрігав своїх земляків — емігрантів, щоб вони не ждали упадку теперішнього кубинського режиму через день-два, але не має найменшого сумніву, що той упадок прийде. Найрішучішу та заповідь здійснити, сполучивши її з планами відбудови революційного підпілля на Кубі, яке було знищене кастерівським режимом після катастрофи висулу в Свинячій затоці в 1961 році. Мануель Рей жив в Порторіко, де він працював, як механік, але зник відтіль яких три тижні тому. Колишній близький співробітник Фідела Кастра, порвавши з ним, коли Кастра зрадив кубинську революцію і перетворив Кубу в комуністичного сателіта Москви, Мануель Рей організував на еміграції групи саботажистів з-посеред колишніх кубинських воїнів і революціонерів, досвідчених у підпільній роботі. Він не сподівається швидких ефективних наслідків своєї революційної роботи і признає, що Кастро має куди більше зброї та матеріальних сил за собою, розпоряджачись кубинською регулярною армією і парамілітарною міліцією. Однак той лідер кубинських революціонерів вірить у гін кубинського народу до воли і рахує на підтримку зброю народних мас. Він перестрігав своїх земляків — емігрантів, щоб вони не ждали упадку теперішнього кубинського режиму через день-два, але не має найменшого сумніву, що той упадок прийде. Найрішучішу та заповідь здійснити, сполучивши її з планами відбудови революційного підпілля на Кубі, яке було знищене кастерівським режимом після катастрофи висулу в Свинячій затоці в 1961 році.

Кіпрсько-грецький уряд хоче дістати важну зброю від СССР

Нікозія. — Кіпрсько-грецький уряд переговорив з Соев'єтським Союзом і Об'єднаною Арабською Республікою в справі закупки бомбардувальників, бойових літаків, торпедних човнів, протилежних артилерії та іншої важкої зброї. Вістку про це подала півофіційна кіпрсько-грецька пресова агенція, виправдуючи водночас ці заходи кіпрського уряду потребою підготуватися до оборони у випадку турецької агресії проти острова Кіпру. Водночас кіпрсько-грецький уряд віне до парламенту законопроєкт про загальну обов'язкову військову службу, при чому населення Кіпру поділено на 5 груп щодо віку та різного часу відбукання служби в збройних силах Кіпру. Вці ці заходи кіпрсько-грецького уряду в зламанням не тільки Лондонського договору про встановлення кіпрської держави, але й очевидно демонстрацією проти мирних заходів Об'єднаних Націй. Кіпрсько-грецький президент, православний архієпископ Макаріос, віддавав на старався позискати собі Москву для своєї політики проти турецької меншини на Кіпрі і проти Туреччини, яка цю меншину підтримує. Очевидно, що Москва дуже радо поспішила дати ту підтримку кіпрським грекам на території Ради Безпекі Об'єднаних Націй, бо в інтересі Москви є довести до якнайбільшого напруження між Грецією і Туреччиною, які є членами НАТО. Західні держави будуть намагатися спаралізувати ці заходи Макаріоса.

Індія готова замиритись з Пейпінгом і Пакістаном

Нью Делі. — Індійський прем'єр Джавага р. л. л. Неру заявив у парламенті, що його уряд готов замиритися з Комуністичним Китаєм в їхньому спорі за кордон, як умовою, що прикладом, донама, що її створено у військовому перемир'ї, буде цілком демілітаризована Рання Індія вимагала неутралізації тієї смуги з підвійними гарнізонами — індійськими і комуністичними, але китайські комуністи таку позицію відкинули. Не відомо, чи вони погодяться на цю нову ідею та взагалі чи підхоплять мирний жест Неру.

У СВІТІ

● З Західної Німеччини по-важне відслідкували до ЗДА напад п'яти американських бойових одиниць, які прийшли туди під час гострої кризи довкола проблеми Берліну в серпні 1961 року, коли то комуністи заволоділи внутрішню - берлінський мур. До ЗДА мають відслідкувати коло 5 000 воїнів.

● Північно-корейські комуністи звинуватили дох американських летунів, скопелених акуратно рік тому, коли їхній гелікоптер залетів випадково поза демаркаційну лінію і мусів приземлитися внаслідок комуністичного вогню. На всі американські протести і заклики в цій справі комуністи взагалі не відповіли. Тепер несподівано до-ставлено їх комуні - корейським літаком до Панмуджому і тут на короткий "переміст" передано їх американцям. Обидва летуни мали на собі полотноні комуністичні уніформи.

● Ніхита Хрущов, який пере-бував тепер в Об'єднаній Арабській Республіці (Єгипті) на 16-тиденний візит, перенів четвертий тижень на якій президент Насер в товаристві Насерра і ще двох арабських президентів — алжирського Ахмеда Бен Белли та іракського Абдела Салфа Аріфа. Вці ці три арабські президенти правлять у своїх країнах по-диктаторськи і заводять "соціалістичні", але — переслідують авторитарних комуністів.

● Командант міжнародного війська на Кіпрі, індійський генерал Прем Сінг Гіані, бувши під кінець минулого тижня в місті Фамагусті, де прийшло було знову до стрілянин між тамтешніми греками і турками, зробив заяву про припинення кіпрського президентства Макаріоса гострий доір кіпрсько-грецькому командантові тамтешнього повітря за плуноне і свідоме скопелення військ турків в одній міській крані.

Прихильники Ладжа підтримують Рокефеллера в каліфорнійських правиворах

Лос Анджелес. — Прихильники амбасадора Генрі Кебота Ладжа в Каліфорнії вирішили в понеділок 18-го травня в правиворах в дні 2-го червня підтримати як кандидата на президента ньюйоркського губернатора Нелсона А. Рокефеллера. Рокефеллер і сенатор Беррі Голдвотер є претендентами на президентського кандидата, бо Ладж офіційно не зголосив своєї кандидатури, і його прізвище тільки вписують на виборчих картках. Прихильники Ладжа вирішили підтримати Ладжа Рокефеллера проти консерватива Голдвотера, бо сподіваються, що на випадок потреби делегати вибрани за Рокефеллера легше могли б віддати голоси на Ладжа, ніж ті, які підтримували б Голдвотера. Коли б Голдвотер ви-

На відкриття пам'ятника Т. Шевченкові прибуде М. Лівіцький, голова Виконного Органу УНР

Нью Йорк. З Представництва УНР в ЗДА інформують, що наприкінці цього місяця прибуде до Америки голова Виконного Органу УНР п. Микола А. Лівіцький. У програмі його перебування в Америці з кілька авдісний у Вашингтоні, доповіді на

В АМЕРИЦІ

● Конгресмен демократ з Огайо Вейн Л. Чейс виступив проти тих двох республіканських конгресменів, які відвідали Були масток пані Джансон в Алабамі і ствердили, що там люди живуть дуже вбого і ніяк не знають, що тепер президентом ЗДА є Ліндон Б. Джансон. Демократ конгресмен Гейс каже, що республіканські конгресмени Дейвід Мартін з Небраски і М. Дж. Свайлер з Кентукі шукали того, чого хотіли знайти, і тому прийшли до невірних висновків.

● Директор Центральної Розвідної Агенції Джан А. МакКон не виступав публічно і тому його мало знають журналісти. Коли губернатор Рокефеллер як кандидат на президента дістав був інформацію про ситуацію в світі і після того вийшов разом із державним секретарем Діном Раском та секретарем оборони Робертом МекНамарою, журналісти не знали, хто це був четвертий співі і розпитували про себе взаємно, що довідаться, що це був директор найбільше секретної агенції — Джан МакКон.

СВОВОДА
UKRAINSKYI SHODENNIK
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1102 of Act of October 3, 1917 — authorized July 21, 1938.

Передплата: На рік — \$12.00; на пів року \$6.25; на три місяці \$3.25. — В Державі Схід (завантаження) — На рік \$14.00; на пів року \$7.50; на три місяці \$4.00. — Для членів У. Н. Союзу, членів і жінок — 68 центів місячно. — За кожен щоденний листок платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "SVOBODA".

Subscription Rates: One year \$12.00; six months \$6.25; three months \$3.25. — Jersey City & Foreign Rates: One year \$14.00; six months \$7.50; three months \$4.00. For UNA members monthly 68¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не можуть відповідати поглядам Редакції. Редакція застосовує свої право і потреби виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незаповнені матеріали повертаються тільки тоді, коли автор собі не виразив застеріг долучати за адресою коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "СВОВОДА", P. O. Box 846, JERSEY CITY, N. J. 07303

Бій за Азію й Африку

Грудневий подорож комуно-китайського прем'єра Чу Ен-лая по цілому ряду африканських країн, недавнє призначення з величкими парадними алжирського президента Ахмеда Бен Беллі в Москві і теперішні 16-денні відвідини Нікіти Хрущова, його родина і кругло 100 членів походу в Об'єднаній Арабській Республіці — це все розгортає в тому самому пиріжку. Надавання африканським лідерам титулу "героїв Союзу" і обдаровування орденами Леніна це — очевидно — тільки додаток до збільшення кредитів, сполучених із висланням советських техніків і транспортів зброї до різних країн Азії й Африки. На терені цих кольорових континентів відбувається тепер завзятий суперництво між Москвою і Пейпінгом за впливи. Для Советського Союзу, як і для комуністичного Китаю, здобування симпатій в різних азійсько-африканських країнах має подвійну мету: підсилити власний авторитет у тій сфері в комуністичній сім'ї і водночас — підминувати впливи Заходу, зокрема Америки, Британії чи Франції.

Таким чином Захід, зацікавлений у тому, щоб Москва і Пейпінг продовжували взаємні оскаржування, виявляти взаємні гриби і розколювали єдиний міжнародний комуністичний фронт, водночас мусять стверджувати, що московсько-пейпінгська сварка активізує обидва центри комуністичного руху і що коли будь-який із цих виграв в будь-якій країні Азії чи Африці, то це дійсно коштує інтересів Заходу. Правда, бувають заангажовані у тому суперницькому змаганні з Мао Тсе-тунгом і його клікою, Хрущов хоче спокою з боку Америки. Тому советська дипломатія подбала, щоб у західній пресі появилася чутка, начебто Хрущов готує — після виборів восени у ЗДА й Британії — укласти нове "перемір'я" на зразок того, що його він уклав з Джаном Ф. Кеннеді в 1962 році. Хрущов розраховує на ті кола в Америці й Британії, які наставлені на "відпущення" взаємин із СССР, хоч би й без роз'яснення тих кардинальних питань, як питання Німеччини, Берліну і міжнародного роззброєння, але й без безпосередньої загрози нової війни.

Однак водночас і Пейпінг і Москва безперервно лають "імперіалізм", і хоч хрущовська антиамериканська пропаганда не така задирлива й образлива, як комуно-китайська, проте вона невіднозначна. Хрущов підтримує Кубу Кастра і не поступається ані на крок у своєму становищі щодо проблем Німеччини, Берліну, міжнародного контролю над роззброєнням, активного сприяння "визвольним війнам", розуміння під ними експорт комуністичної революції. Правда, йому неминділо, щоб комуністичний Китай своєю агресивністю проти Індії, Лаосу чи Південного В'єтнаму зріс на повазі, і він не хоче, щоб Кастро, переборщивши в експортуванні своєї революції в латиноамериканські країни, спричиняв таку війну, в яку міг би залутатися і СССР. Відслід і жести перемір'я з боку Хрущова. Як це сформулював недавно один американський коментатор, ставивши Хрущова так: "Ви — каже він американцям — добрі хлопці. Будуть ваші друзі! Ми тепер сильно зайняті в Азії й Африці. Якщо випадає там і заступити своїми впливами впливи китайців, тоді можемо знову бути ворогами".

І тоді знову Хрущов погрожує, "погребати" вільний світ, бо цієї цілі він ніколи не втрачав.

Шекспірове 400-ліття

Не знаємо, чи світове шекспірознавство занотувало багато випадків заборони грати п'єс Шекспіра. Але для історії занотуємо: за російської царської влади українські театри не мали права ставити п'єс великого драматурга із Стретфорда над Евоном. Забавою в них проблем, пристрасти, палахкотіння великої думки, щоб Росія наважилася допустити на українську сцену того, хто викрикував на весь світ: "Наш вік зникнувся. О, доле зла! Наш вік повинен виправити я!". Про театри в сучасній Україні скажемо далі.

400 років тому в Стретфорді, в Англії, народився один з найбільших драматургів світу, Вільям Шекспір. Другорядний актор театру — і першорядний письменник. У ті часи актором цікавилися більше, як автором (що трапляється й в нашому віці). За свою найкращу трагедію, "Гамлет", Шекспір одержав від лондонського театру "Глоуб" 7 англі фунтів, за яких міг купити лише одне театральне убрання. Таке погіршення ставлення призвело до того, що про Шекспіра збереглося дуже мало біографічних даних, зате натворилося навколо його імені багато легенд. Деякі автори взагалі не припускають думки, що "Отелло", "Гамлет", "Макбет" написав той другорядний актор із Стретфорда, бідний і непоказний... Але історія мститься: коли за життя Шекспіра не було кому записати кілька рядків про нього, то нині в наталозі шекспірознавці занотували десятки тисяч коментарів і тисяч томів праць про драматурга. Українці також внесли свій вклад до шекспірознавства. Це Павлико Куліш і Михайло Старицький перекладали драми Шекспіра. У наш час над перекладами з великим успіхом працював Тодос Осмачка. Багато в цій ділянці зробив М. Рильський та інші. М. Блавацький у Львові створив блискучий драматичний ансамбль шекспірознавців і перекладачів — інших народів відзначено трьох українців за кордоном.

Шекспір це, в першу чергу — розшуки справжніх цінностей людського "я", розкриття багатогранності людської душі, заперечення тих, що ні стоять, ні падають, лише хитаються між рішенням і невпевненістю, між обов'язком і нехоті виконати обов'язок. Це — галерея людей доби Відродження, живих і повнокровних, великих і малих, месних і підступних, безпринципових або й кривавих злочинців. Про них кричить розлючений король Лір, як про "злий дитини двоногого істоту". Образи Шекспіра не нагадують нам музейних муляй ані театральних манекенів, вони живуть тепер і житимуть завжди, доки існуватиме людина з усією складністю і часто недосконалістю людської психіки.

Ми вже згадували, що російський царизм просто забороняв ставити Шекспіра українським театрам. Наслідники царизму формально не забороняють, але його драми лише вкрай рідко йдуть у Києві, Львові, Харкові... Намагаючись звести українську літературу до "чужестранців", Москва києвом оком дивиться на Шекспіра в Україні. Тепер з нагоди 400-их роковин мистецтвозауєць Кузякіна писала в "Радянській Україні" з 25-го квітня: "Нехай же і наші театри відчинять двері Шекспіру... Нехай відчинять, бо зробить тим добре діло для українського глядача. Але нехай справді пошанують всього багатогранного Шекспіра, а не вишукують лише "соціального моменту" в творчості генія."

Марія Туркало

"ПІСТА"

Одна з найбільших атракцій Світової виставки в Нью-Йорку це знаменита статуя Мікельанджело Буонароті, привезена з великою обережністю із Риму і виставлена у Ватиканському павільйоні. Відома вона під назвою "Піста", що в перекладі з італійської мови значить "Скорбота". Статуя зображує Богородицю з тілом знятого з хреста Ісуса на колінах. Ця тема давала надхнення багатьом скульпторам та малюрам, але жодний з них упродовж багатьох віків не дав твору, що міг би дорівнювати творчості Мікельанджело досконалості ліній, виразом облич, правдивістю пропорцій та композиційною цілістю. Вирізнялася з кар'єрського мармуру, вона важить кілька тонн і являє собою найкращий пам'ятник творчого духа, будь-якого створення людською рукою.

З собору св. Петра, "Піста" прибула упакована найліпшими фахівцями, під доглядом мистців і вчених, обкладена м'якими матеріалами, у спеціальній збудованій скрині, на італійському пароплаві "Христосфор Колумб" і на спеціальному вантажному апараті під ретельною охороною була доставлена на територію виставки.

Мікельанджело створив цей шедевр наприкінці 1499 року, мавши тільки 24 роки. І хоч він помер на 89-му році і залишив по собі такі шедеври мистецтва, як, наприклад, незвичайної краси статуї Давида та Мойсея, і дуже багато інших скульптур, якими пишався храми та каплиці Риму, Флоренції та інших міст Італії, — за все своє довге життя не створив нічого ліпшого. "Піста" перевищує всі його твори своєю красою, експресією й надхненністю.

Мікельанджело народився в березні 1475 року в родині колись багатого та знатного роду Буонароті. Він дуже рано почав малювати та ліпити, виявляючи глибоку любов до мистецтва. Мавши 17 років, створив статую "Купідона", яка звернула на себе загальну увагу. Живши в Римі, учився у найліпших тоді там мистців, а крім того, по тайки вивчав по трупах анатомію людського тіла. Це тоді вважалося за велике блюзнірство. Замовлену велику статую бога Вахса він виконав з досконалою анатомічною точністю, і вона викликала велику сенсацію в Італії.

Коли Мікельанджело замовили створити "Пісту" для каплиці французьких королів у соборі св. Петра в Римі, він на два роки замкнувся у своїй майстерні і з великою любов'ю взявся до праці. Мікельанджело розірвав із традицій попередніх мистців і зобразив фігуру Христа на цілій зріст, а Матір Божу зробив зовсім молодого, у такому віці, якою вона була, коли народився Ісус Христос. У цій скульптурі нема нічого похмурого, трагічного, Ісус Христос не знає спити на руках Своєї Матері. Слідів від ран на руках і ногах майже не видно. Глядач, дивлячись на прекрасну статую, усім своїм серцем відчував, що саме хотів показати Мікельанджело. Це — справжня піста, глибока скорбота. Божественна

краса обличчя, сила почуття, розлита по всьому творові, примушують відчувати жалість не тільки до мертвого Христа, але й до Його Матері, яка поглядом, спрямованим на Сина, неначе говорить: "За що? О, Милосердний Боже, за що?"

Коли Папа побачив уперше цю скульптуру, він запитав Мікельанджело: — Снаряд, мій сину, чому Божі Маті англас такою молодого? Ї обличчя виглядає молодшим за обличчя її Сина.

— Мені здається, Ваша Святість, що Діва Марія не могла постаріти. Вона була неперочна і тому завжди зберігала свіжість Своєї молодості, — відповів скульптор. І Папа не міг не погодитися з такою логічною думкою.

Оповідують, що одного разу Мікельанджело почув, як якісь люди сперечалися про те, чиї роботи статуя "Піста". Він переконався, що його тоді ще мало знали в Римі, як мистця, бо ті люди називали інших скульпторів, приписуючи їм авторство статуї. Розгніваний Мікельанджело пішов до Собору з різцем та молотком і на стрічці, якою оповиті груди Діви Марії, вирізав: "Робота Мікельанджело Буонароті з Флоренції".

Творчість Мікельанджело — це один з найвищих зльотів людського генія. Разом із Рафаелем і Леонардом да Вінчі вони становлять триаду найвеличніших світліх мистецтв.

З найвищих його творів треба згадати, крім названих уже статуй Мойсея, Давида та Купідона, численні статуї Мадонни в різних позах і комбінаціях, статую Вахса, Вітту кентаврів, Навренія Савла, Роз'яття Апостола Петра, незакінчену статую Апостола Матвія, як теж Зняття з Хреста (три цих останні твори майже знищені часом).

У 1503 році, коли розпочато будівництво Собору св. Петра в Римі, Мікельанджело був одним з його головних проєктувальників і виконавців. Хоч різьбярство було його найулюбленішим мистецтвом, він був також і малюром. У Сикстинській капелі в Ватикані він розмалював стелю, узявши для того старозавітні сюжети. Там також збереглися його фрески, як картина Страшного Суду та Падіння Люцифера, насичені надзвичайним трагізмом.

Мікельанджело не довів до кінця будівництва собору св. Петра, і по його смерті дещо з його проєктів змінили й переробили інші будівельники, але ідеї і дух великого артиста залишилися втілені у неперевершеній красі цілого комплексу Ватикану.

Останні роки свого життя Мікельанджело присвятив архітектурі та поезії, пишучи сонети та лірики. Відомі його сонети, присвячені Данте Алеріскі.

У лютому цього року минуло якраз чотириста років з дня його смерті.

Марія Туркало

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Андрій Качор

70-ЛІТТЯ КРЕДИТОВОЇ КООПЕРАЦІЇ В ГАЛИЧИНІ

(Пам'яті д-ра Теофіля Кормоша)

(I)

У травні цього року минає 70 літ з того часу, як на західноукраїнських землях в Перемішлі організовано першу самостійну українську кооперативу "Віра". Кооперативна діяльність нашої кредитової кооперації в Галичині, а її основоположник д-р Теофіл Кормоша, можемо назвати батьком цього нового типу кооператив, подібно як інж. Василя Нагірного називають батьком української споживчої кооперації.

Отже, варто цю важливу подію в житті галицьких українців пригадати, тим більше, що кредитова кооперація взагалі відіграла важливу роль у світі, а в останніх роках набрала великої сили в країнах вільного світу, зокрема в ЗДА і Канаді, де добре розвиваються також і українські кооперативи.

Як знаємо, батьківщиною кредитової кооперації є Німеччина, так, як споживчої Англія, молочарської Данія або продукційної Франція.

Основоположниками кредитової — кооперативного руху були: Герман Шульце-Деліч (1808 - 1883) для міст і Фрідріх Вільгельм Райфайзен (1838 - 1888) для сіл.

Не спинаючись над історією кредитової кооперації в світі, пригадаємо тільки, що за Німеччиною (1849) пішла за Австрією (1851), далі Італія, Франція, Росія, Англія. В різних краях кредитова кооперативна діяльність відрізнялася, але в засаді спиралася вона або на засадах Германа Шульце-Деліча, або на принципах Ф. В. Райфайзена.

Перше падишчо — позичкове товариство в Україні засновано 28-го квітня 1869 року в містечку Галич на Полтавщині. Однак воно не було ще виявом організованого українського громадського життя — це був продукт неперервних впливів князя Васильковича, Яковлева і ін.

У Галичині, яка тоді була складовою частиною Австро-Угорської монархії, до 15-го листопада 1867-го року, тобто до часу появи закону, що дозволяв громадянам Австрії творити добровільні організації приватного характеру, не могло бути й мови про творення будь-яких освітніх чи економічних організацій.

Зараз по появі згаданого закону, бо вже 15 грудня 1867 року, засновується у Львові перший Банк Русинів з метою допомагати селянам дешевим кредитом у боротьбі з лихвою. Але цих надій названа установа не виправдала і в 1883 році мусіла зліквідуватися.

Дещо покращали можливість для кооперативного руху в Галичині з появою в Австрії в 1873 році першого кооперативного закону. На основі цього закону творяться у Львові московськільське, Об'єднане Кредитно-Заведення для Галичини й Буковини, але й ця установа, не знаючи на мільйонів підмоги з Росії, в 1884 році банкрутує і зриває нашу громаду до цього руху на кілька років.

Вправді була це в 1873 році заснована в Галичині кредитова кооператива або т. зв. "задаткова каса", системи

Шульце-Деліча, "Віра" в Тисменичці, говіт Товмач, яка, — як твердить наш дослідник Андрій Жук — була однією з перших кооперативів в Австрії, заснована на згаданому вище законі з 1873 року. Однак ця кооператива, хоч і була заснована українцями та поляками спільно, мала відомо початку польський характер і зійшло в 1902 році й українці "відвоювали" і вона стала українською.

Поляки на західноукраїнських землях в цьому відношенні нас випередили на повних 20 літ. Вони вже в 1874 році заснували були у Львові свій "Зайонзек Стоважнішнь Заробковий і Господарчий", який обслуговував і українців, але це була чужа нам установа, і вона навіть не пробувала сприяти українському кооперативному рухові.

Цікаво, що навіть гарний розвиток "Народної Торгівлі", заснованої в 1885 р., не допоміг перебороти якихсь упередження до творення своїх, українських кредитових кооперативів.

Шойно в 1890 рр. молода генерація наших політиків та громадських діячів, таких як Кость Левницький, Саген Олесьницький, Теофіл Кормоша, Степан Федак, Кость Паньківський, Ярослав Куляковський, Леся Куляницький й інші, коли вони стали в провід нашого національного життя, почали думати про реорганізацію всього українського суспільства — громадського життя в Галичині, зокрема про організацію українських кооперативів.

Т. Кормош підготував грунт Батьком і основоположником самостійної української кредитової кооперації в Галичині треба вважати д-ра Теофіла Кормоша (1863 - 1927).

Д-р Т. Кормош відважився, як на ті часи, просто на велике діло, бо, не зважаючи на загальне упередження до всяких кредитових організацій, в тому числі й до кредитових кооперативів, ризик підготувати грунт і заснувати першу українську самостійну кредитову кооперативу, яка стала б азором для зачаткування української кредитової кооперації в Галичині взагалі. Про це хочемо подати коротку інформацію, попереджуючи її згадкою про самого ініціатора.

Теофіл Кормош походив із старої священичої родини, що зашла до Галичини із Закарпаття. Своєю молодістю провів у Арламівській Волі, пов. Мостиська, де під впливом свого батька, пароха цього села, заправлявся в громадській роботі. По закінченні правничих студій у Львівському університеті та по відбутті однієї судової практики, розпочав адвокатську працю, як молодий конциєнт, у Перемішлі. Тут, у той час, панувало ще московське ставлення до української інтелігенції було дуже мало і тому Т. Кормош свою працю почав від товариства — розважального імпресу, а закінчив її будовою низки культурно-освітніх і економічних установ.

Зокрема Т. Кормоша цікавив кооперативний рух, з яким ближче зацікавився він під час університетських студій. Він основно простудіював, як діяв цей рух у Німеччині, Англії, Швейцарії та Австрії. Він бачив, як під боком, та на українських землях, розвивалася польська і жидівська кредитова кооператива. Багато наших людей користало з послуг польської і жидівської кооперації, однак нікому й на думку не спадало, що ці самі послуги, або ще й кращі, можна мати в своїй кооперативі.

Як ми слабо були економічно організовані перед першою світовою війною, мавши вже 30 літ праці Народної Торгівлі і 15 літ перших кредитових кооператив за собою, показують цифри із Статистичного Звіту Крайового Союзу Ревізіонного за 1910 рік, а саме: на 2777 кооперативів у Галичині було: 304 кооперативи членами Крайового Союзу Ревізіонного, 282 кооперативи членами польського "Зайонзку" "Стоваришнь", 981 кооператива членами жидівського "Повішекого Зайонзку". 1025 кооперативів було під Патронатом Відділу Крайового, а 775 кооперативів були членами польського "Зайонзку" "Стоваришнь", тив членами польського "Зайонзку" "Повішекого Зайонзку". 1025 кооперативів було під Патронатом Відділу Крайового, а 775 кооперативів були членами польського "Зайонзку" "Стоваришнь", тив членами польського "Зайонзку" "Повішекого Зайонзку".

З того числа 2777 кооперативів було аж 2310 кредитових, тобто 83.14% всіх кооперативів, а з-поміж кредитових тільки 227 кооперативів, або не цілих 10% були членами українського Союзу, а решта хоч й працювали серед українського населення, здебільша були в руках поляків або жидів.

І тому не дивно, що д-р Т. Кормош, як молодий адвокат і громадський діяч на терені Перемішчини в 90-их роках минулого століття, бачачи цілу сітку польських та жидівських кредитових спілок і ні одної української, ризик зробити спробу організувати хоч одну самостійну українську кредитову кооперативу і переломити неоправдане упередження до кредитової кооперації, яка єдина, в тих умовах, могла стати базою нашого економічного відродження.

Це треба було зробити ще й для того, щоб знеутралізувати польські політичні впливи по наших селах. Поляки при допомозі т. зв. "касаючих" систем Райфайзена, що їх організував Патронат Відділу Крайового під проводом польських ксьондзів, відділів і учителів — поляків, впливали посередньо, а то й безпосередньо, на політизацію наших невідомих селян і міщан.

Кормош бачив, яку користь мають з наших селян ці чужі нам кооперативи; вони не тільки матеріально збагачували польське й жидівське суспільство, але ще й завадали нам національній школі, бо вели денационалізаційну політику серед нашого селянства, а крім того використовували свої впливи ще при виборах до галицького сейму та до віденського парламенту.

Щоб підготувати грунт для наміченої мети, д-р Т. Кормош переводить на цю тему з нашими тодішніми передовими діячами низку розмов, обговорює цю справу на сходинах і нарадах, пише про це статті у львівському щоденнику "Діло", маючи на увазі, по вдалій спробі, розбудову українських кредитових кооперативів у цій Галичині.

УКРАЇНСКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у ЗДА
ТАРАС ШЕВЧЕНКО
(ДО 150-ЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

(3)

Полагадження цих доручень вимагало багато часу, а Шевченко нетерпеливий. Нелегко йшло, зрештою, і з виданням раніше "Кобзарем", що не дійшов в пору до Чернігова, і Шевченко 10 лютого благословив Тарнавського: "В ім'я Боже, сповістись мене, на час ім'я Ви вислали до Чернігова згадані примірники". Невдоволення спіткало в Чернігові й "Буквар", що про нього Р. Тризна розмовляв з архієпископом Філаретом. Філарет, хоч і запевнив, що "поважас Тараса Григоровича", проте не підтримав клопотання Р. Тризни, сповістивши, що справу "Букваря" повинна розглянути консисторія. В додатку, сам Філарет задумав друкувати синодальні буквари. Тож 31 січня Тризна пише Шевченкові, що від архієпископа "нічого не діждешся" і що директор народних шкіл також неприємний: "щось митьєся, посилається на окружне начальство та каже, що букварів мало в школи потребується".

Надії на київського Митрополита Арсенія Москвина не могли справдитися. Це ж була людина виразно антиукраїнського наставлення. У драгоманівській "Громаді" (ч. 5, 1882), в дописі з Києва про митрополита Арсенія, що був призначений на київську катедру 1860 р., подано так: "Стали заводити добрі люди правдиві школи для народу. Ці зараз почав особі ворогувати проти шкіл тих, а найбільше проти шкіл наших українців". Тож зрозуміло, що митро-

полит лише поглянув на буквар, про якого його інформували, на прохання Чалого, протоєрей Петро Лебединцев, та не беручи його навіть до рук, лише сказав: "А, южноруський". Отримавши, проте, 6.000 примірників "Букваря", митрополит занепокоївся і звернувся за вказівками до оберпрокурора синодату, а цей, в свою чергу, листом з 22 червня 1861 р. до начальника Третього відділу з запитом, як "вище правительство" дивиться на розповсюдження в народі цього букваря. У зв'язку з цим керівник Головного управління цензури інформував 28 липня начальника Третього відділу, що свого часу цензура не знайшла підстав заборонити видання "Букваря", проте "сприяти від імені правительства розповсюдженню його в Україні (Малоросії), як підручника для народу", вважас він за невідповідне. На цій підставі митрополитові дали пораду "відхилити прийняття й роздачу "Южноруського Букваря". Таким чином, і ці, вже по смерті автора, заходи почитателів і приятелів Шевченка розповсюдити "Буквар" через київського митрополита, не поведлись, і доля цих примірників невідома. Правдоподібно, всі вони були знищені.

Така ж невдача спіткала заходи свідомої харківської молоді. Закупивши 2.000 "Букварів", туркот цілі молоді планували поширити їх по школах Харківщини. Однак харківська консисторія спротивилася цьому.

"Буквар Южноруський" виглядав дуже скромно, скромніше від інших, та й ціна його, — три копійки, — була нижче від ціни інших сучасних йому букварів. Мав він обкладинку та 24 сторінки тексту, включилося загальну сторінку. Розпочинається великою та малою азбуками (ст. 3), що за ними йдуть: букви для вправ не в азбучному порядку (ст. 5-6), псалом 132-й (ст. 7), молитви з вступами-поясненнями (8-11), рукописні азбуки та графіки курсиву (12), лічба, себто числа 1-10, 100, 1000, 10.000, 100.000, 1.000.000, а також

• Число 6 тисяч дуже неприємне, бо тоді наклад "Букваря" мусів бути вищий, ніж 10 тисяч примірників.

Птагорова таблиця множення (13), тексти для читання: Дума про Пирятинського попівця Олексія, Дума про Маруся Богуславку, народні пословиці (14-24).

На обкладинці й на заголовній сторінці слово "Буквар" подано церковно-слов'янськими літерами. На заголовній сторінці зображений лежачий хрест, повторений на кінці книжки. Церковно-слов'янські літери й хрест відбивають бажання Шевченка підкреслити релігійний характер "Букваря", а термін южноруський мав би припастити пильність цензорів. А втім, цей термін уживався тоді широко українцями, зокрема Кулішем.

По за хрестом, трикутником (ст. 13) та совою (24), зображень нема, та й ці вжиті лише як кінцівки й не становлять органічної частини книжки. Відність ілюстративного боку повсякчасно несприятливими обставинами виготовлення книжки і ніяк не свідчить про недоцінювання автором малюнку в таких виданнях. Шевченко ж знав, що навчання повинно бути наочне; в повісті "Прогулянка" він описує зацікавлення, яке збудило в дитині гарно ілюстрована книжка, а в "Автобіографії" 1860 року згадує: "з усіх пожитків п'яниці-дядка найдорожчим і найціннішим річчю завжди здавався мені якийсь книжечка з "куштинками", себто ритованими образами".

Дві думи й псалми не відібають від знаних текстів, але в їхньому доборі виявляється глибоко етичний світогляд автора. У думці про Пирятинського попівця вказано на нещастя, що їх накликає на себе і на близьких людина, яка порушує закони й не шанує батьків. Лише щире каєття може вирятувати таку грішну душу. Дума про Богуславку навчає, як людина, задля особистого добробуту, відходить від свого народу та як у душі такої людини може пробудитися жалість до нещасних своїх земляків. Шевченко добре знав і цінував думи, між іншим у передмові до другого видання "Кобзаря" звертається він до "братів": "прочитайте ви думи, пісні, послушайте, як вони співають".

Тексти з псалмів, що були з дитинства добре йому зна-

ні, Шевченко подав у своєму ранньому перекладі. Псалом 132 стверджує красу братовлюбства, за що Гбепод послас людям "добру долю". Цю саму гадку стверджують чотири уривки

ЩЕ ТІЛЬКИ 38 ДНІВ ДО ВІДКРИТТЯ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ 27-ГО ЧЕРВНЯ 1964. НЕ ЗАБУДЬТЕ СПОМ'ЯНУТИ!

„Рідна Школа” в Рочестері в поклоні Тарасові Шевченкові

На початку 1963/64 шк. року вчительський збір укладавши план праці на біжучий шк. рік, запланував улаштувати в ювілейному 1964 році свято 150-річчя з дня народження свого Патронів Тарасові Шевченкові.

Вже при відкритті заслони публіка — батьки шкільних дітей і гості, побачили шк. хор коло сотні дітей хлопців та дівчат в національних строях, устаткованих на сцені для відспівання „Заповіту”, і вивили своє захоплення ясними олесками.

Після відспівання „Заповіту” слідували поодинокі точки свята.

Свято відкрив Іван Лучанко, учень 6-ї класи. Привітавши присутніх, попросив до слова Юрка Овада, учня 8-ї класи, який прочитав уважно, зі зрозумінням доповідь про „Життя і творчість Тараса Шевченка”.

На сцену виступив хор молодших учнів, який відспівав „Думи мої” — Гнатишина.

Перше виступили: Євгенія Новосадло, Сузана Олексик, Христина Сніжченко, Галя Граб і Ірина Климочко учениці 1-ї класи, які гарно декламували „Гомоніла Україна”.

Відтак декламували з чуттям і дикцією два учні 2-ї класи: Богдан Петрів і Роман Окрепий „Що за свято нині”.

Декламувала Ірина Бучинська, уч. 2-ї класи „Умер поет” — Богдана Лепкого.

Хор відспівав „Садок вишневий”, а учні третьої класи віддекламували збірну декламацію під заголовком „Природа України в творчості Шевченка”.

По черзі декламували: Володимир Остапчук „Мені тринадцятий минало”, і Оксана Боберська — „Розрита могила”.

Милою насолодою для слухачів було почути скрипкове

тріо, в якому виступили: Богдан Довгалюк, Тарас Семенов, Мирослав Кіндрат, а й аккомпанювала Романа Цегельська. Вони виконали дві народні пісні: „Ой біда чайді небозі” і „Гей не дивуйтеся”.

Виступ підготували п. д-р Євген Цегельський, який зовсім до нашої школи непричетний, за що належить йому щира подяка. — Ще виступали з декламаціями: Анастасія Гусак „Суботів”.

В декламації „Три душі” уривок з поеми „Великий лях” виступили: Леся Баранович, Леся Климочко, Дарія Бучерка і Олександра Мартиненко, Марія Сохочка віддекламувала з чуттям „Іржавець”.

На сцену виступив хор старших учнів, які вдатно відспівали „Наша дума” Гайворонського і „На горі ластівки” Гнатишина, що було прикрасою свята.

Учні гарно відіграли сценку „Тарас у дядька” Іванів Блажкович у двох діях з життя Тараса Шевченка. Ролі виконали: Петро Гавришук, Богдан Бучинський, Мирон Мартиненко, ролі Петра, учнів дядька Губського, Люба Крупа Катерину — сестру Тараса.

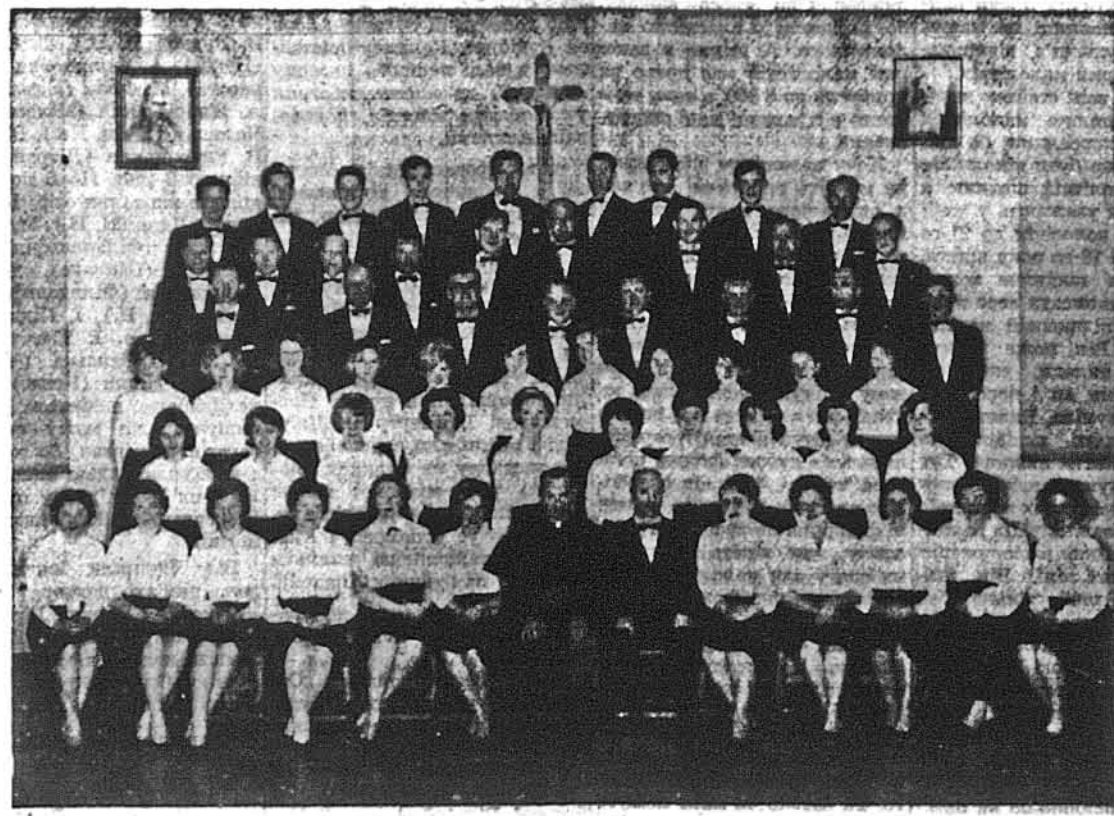
Малі аматори були добре схарактеризовані. Пояснення до сцени відчитала Марія Мелевнич.

Свято закінчено відспіванням національного гімну: „Ще не вмерла України”.

Виконавцями всіх точок були самі учні школи. Присмо було слухати, як ті маленькі учні гарно по-українськи висловлювалися. Видно, що зі школою працює і батьківський дім.

Вчителі мусять багато труду доложити, щоб свято так гарно випало. — Тут ми побачили, що вчителі ширі і віддані працюють над будучою зміною. За те належить їм подяка.

Учасник

Хор „Воян” при церкві св. Івана Хрестителя в Дітроїті. Посередині о. парох монс. М. Бохневич та диригент хору п. Кирило Цепенда. Концерт з нагоди золотого ювілею цього хору відбудеться в неділю, 24 травня.

Ембридж пригтовляється до поїздки до Вашингтону

15-го березня відбулися збори Українсько-Американського Горюжського Клубу, на яких обговорювалися і справа поїздки до Вашингтону на відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові.

Треба згадати, що про цю збори писала місцева американська преса і задала, що на таких зборах буде обговорюватися справа відкриття пам'ятника і поїздки до Вашингтону. Збори були проголошені на Українській Радіо-вій програмі в Питебургу, якою управляв знайний діяч інженер Михайло Комічак.

На збори прибуло поважне число представників місцевих українських організацій. Зборили проводив голова Горюжського Клубу. Після вирішення клубових справ — велася обговорення справа відкриття пам'ятника і поїздки до Вашингтону. Присутні були дуже зацікавлені справою. Вибрано ширший комітет який поїздки має зайнятися. На голову комітету обрано народження Америки, радного нашого міста, голову Горюжського Клубу і члена Відділу 161 УНСоюзу, Ми-

лоу Кудру, Секретаркою для англійської мови — пані Марія Білик, яка народжена в Америці і секретаркою 276 Відділу УНСоюзу.

Всюди говорять про пам'ятник і поїздки до Вашингтону, і можна надіятися що з такою невеликою громадою поїде 4-5 автобусів і багато поїдуть автими так, що в дні 27-го червня малохто з українців залишиться в Ембриджі.

Слід згадати, що на повищі збори прибули і такі які роками діялися на себе зором голодного вояка, чого на зборах не було, всі вони приязно і щиро до себе відносились, і тому такі часті збори можуть стати помістом до консолідації.

Лосиф Литвин

Українська Літературно-Мистецька Хвиля

У п'ятницю 22-го травня ц. р. відбувся обговорення спільної першої виставки членів Ньюйоркського Відділу ОМ-УА. Участь беруть: Л. Кузьма, д-р М. Кузьмич і А. Малюца. Початок о год. 8-й вечора.

СТЕЙТ КОННЕКТИКАТ!

В неділю, 24-го травня 1964 року в год. 3:30 по полудні в залі ГОРОЖАНСЬКОГО КЛУБУ при 84 Spring Street — NEW BRITAIN, Conn.

— відбудеться —

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

Стейтвого Комітету Відділів УНСоюзу стейту Коннектикат

що в них повинні взяти участь всі члени Окружної Управи, Відділів урядових, конвенційних делегатів та представників наступних Відділів УНСоюзу: 10, 12, 18, 23, 54, 59, 67, 84, 138, 250, 254, 262, 277, 350, 370, 381, 387, 390, 414.

В програмі Зборів ввійдуть:

1. Справа святкування 70-ліття УНСоюзу;
2. Ювілейна кампанія 1964 року;
3. Участь у відкритті пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні;
4. Організаційні справи відділів стейту Коннектикат.

В Зборах візьмуть участь: Ярослав Падох головний секретар УНСоюзу Ярослав Гук

головний радий УНСоюзу До участі в Зборах запрошуємо також загал Союзного Членства та загал Українського Громадянства стейту Коннектикат.

За Стейтову Управу: Іван ТЕЛЮК голова Окр. Комітету Василь ГІНА секретар Окр. Комітету

Іван ТЕЛЮК голова Окр. Комітету Василь ГІНА секретар Окр. Комітету

Іван ТЕЛЮК голова Окр. Комітету Василь ГІНА секретар Окр. Комітету

Іван ТЕЛЮК голова Окр. Комітету Василь ГІНА секретар Окр. Комітету

Іван ТЕЛЮК голова Окр. Комітету Василь ГІНА секретар Окр. Комітету

Іван ТЕЛЮК голова Окр. Комітету Василь ГІНА секретар Окр. Комітету

Іван ТЕЛЮК голова Окр. Комітету Василь ГІНА секретар Окр. Комітету

Іван ТЕЛЮК голова Окр. Комітету Василь ГІНА секретар Окр. Комітету

Іван ТЕЛЮК голова Окр. Комітету Василь ГІНА секретар Окр. Комітету

Іван ТЕЛЮК голова Окр. Комітету Василь ГІНА секретар Окр. Комітету

Збережимо для майбутніх поколінь

За благословенням Преосвященного Кир Іосифа Шмодюка, Єпископа Стамфордського і президента Коледжу св. Василія в Стамфорді, Відділ Історії Церкви цього ж коледжу під проводом д-ра Василія Ленчика, приступав до збирання матеріалів до найновішої історії нашої Церкви.

Нема майже тижня — місяця, щоб наша преса не принесла вістки (остання із квітня 1964 про о. Олексія Зарицького), що помер священник який приніс у жертву Господові своє життя за св. Віру, чи після довгого заслання, як правдивий ісповідник помер вірним своїй священничому покликанню. Всі ці докази мучеництва нашої Церкви і народу її своєю єрархією, священством і вірними будуть припадати пороком забуття, якщо ми їх не збережемо, як цінні докази героїзму нашої Церкви і Народу, та не передамо грядущим поколінням, як приклад, що вчав би, як треба цінити скарби св. Віри та бути

Побажаними були 6 точні біографічні дані, по змозі оригінальні документи, що підтверджували подані інформації, як листи, фотографії, оригінали, або репродукції.

Ця справа повинна бути дорога кожному, і тому кожному, хто може чимнебудь спричинити до неї, будемо дуже вдячні.

Згадавши матеріали просити слати на адресу: Dr. W. Lenych Department of History Stamford, Conn. U.S.A.

Перший З'їзд Делегатів УПНІ в Шикаго

Шикаго, (А. І.), 19 квітня у приміщенні Клубу ім. С. Колонвалія відбувся Перший З'їзд Делегатів Українського Публіцистично-Наукового Інституту. На З'їзді були заступлені такі осередки: Вінніпег, (Канада), Вашингтон, Трентон, Ньюарк, Нью Йорк, Клівленд, а від осередків Едмонтон, Дітроїт і Мінеаполіс надійшли уповноваження в письмовій формі.

Наради відкриває голова шикагського осередку УПНІ д-р Т. Лапичак який до цього часу виконував обов'язки Головної Управи УПНІ. Відкривши наради, голова привітав присутніх делегатів та закликав шанувати одностайним мовчанкою членів УПНІ, що відійшли у вічність.

З'їздом проводила президія у складі: майор Осип Навроцький — голова, інж. Михайло Хроноват — заступник голови, Андрій Іванів — секретар.

Привіт З'їздові від несприятельного д-ра Миколи Шлемкевича прочитав інж. Михайло Хроноват.

Д-р Т. Лапичак подав доповідню до опублікованого раніш звіту про діяльність Інституту за два минулі роки. Обширний письмовий звіт керівника Бюро Праці і Видань УПНІ д-ра М. Шлемкевича відчитали інж. Михайло Хроноват і Андрій Іванів.

З'їзд основно передискутував проєкт Статуту та прийняв деякі до нього зміни. З'їзд проходив на високому академічному рівні і в дружній, теплій атмосфері.

На пропозицію Номінаційної Комісії вибрано Радю Директорів УПНІ в такому складі: д-р Микола Шлемкевич — Кренфорд, д-р Тома Лапичак Шикаго, д-р Степан Ріпечкий — Нью Йорк, сенатор Павло Юрик — Вінніпег, інж. Михайло Хроноват — Клівленд, майор Осип Навроцький — Вінніпег, пані Стефанія Букшова — Ньюарк, мгр. Володимир Сенечак — Ньюарк, інж. Дмитро Кузик — Трентон.

Заступники: д-р Роман Залуцький і д-р Богдан Ткачук — Шикаго.

Контрольна Комісія: д-р Роман Барановський — Вашингтон, Федір Бульбенко — Нью Йорк, Юрій Вогує де Ляре — Нью Йорк.

Згідно з новоприйнятим статутним Радю Директорів політичне ексекutive тіло Головної Управи. В діловій каденції 1964-65 осідком Головної Управи і Ради Директорів є місце Нью Йорк.

З'їзд уповноважив уступити Управу УПНІ в Шикаго, як виконуючу обов'язки Головної Управи, продовжувати працю протягом трьох місяців від дня З'їзду до часу покликання Радю Директорів нової Головної Управи УПНІ.

ПРЕОСВЯЩЕННИЙ ФОНД „СВОБОДИ” І В ШИКАГО

На прохання друзів і знайомих т.х. Н.П. Громадян, що надіслали свою добровільну допомогу до переддати та своєї пожертви на фонд „Свобода” та її видання: англомовного „Українського Тижневика” і дитячого журналу „Веселка”, і потверджено з подякою відсотку одержаної суми:

Список ч. 32

Окружний Комітет Відділу УНС, Клівленд	\$25.00	Анна Мельник, Нью Брітен	\$1.00
д-р Р. Силь, Кол Спрінг	10.00	Д. Комарницька, Вуїч	1.00
д-р В. Вовинський, Філа.	5.30	П. Теліпський, Бофало	1.00
Д. Лопина, Дайкери	5.00	А. Корбин, Бофало	1.00
Воробаль, Шикаго	5.00	М. Єрвін, Клівленд	1.00
А. і П. Андрусів, Філа.	5.00	О. Навісний, Клівленд	1.00
І. Настюк, Юніон	4.00	В. Яремич, Амстердам	1.00
д-р Т. Залуцький, Аделфі	3.00	М. Зав'яз, Вашингтон	1.00
Т. Стронко, Трентон	3.00	Мик. Захарів, Діамейна	1.00
Марія Хруць, Висконсин	3.00	С. Березуля, Мельроуз	1.00
Юлія Костів, Шикаго	3.00	М. Стеласка, Асторія	1.00
М. Кузик, Шикаго	3.00	о. М. Мещинин, Елмхарт	1.00
А. Федас, Шикаго	3.00	Гайда	1.00
Е. Людскер, Нью Йорк	3.00	Софія Кос, Монкере	1.00
Н. Гім, Вайон	3.00	В. Коваль, Лонг Айланд С.	1.00
д-р Т. Навроцький, Бофало	3.00	В. Пилипко, Дітроїт	1.00
З. Бехметюк, Будапешт	3.00	М. Давиденко, Шикаго	1.00
К. Луценко, Філадельфія	3.00	Т. Хвостин, Менчестер	1.00
І. Киселюк, Вандувер	2.40	А. Шабло, Дітроїт	1.00
д-р Т. Галушечинський, Норт Брайден	2.50	О. Лободюк, Дітроїт	1.00
Кат. Гула, Річфелд Спр.	2.20	В. Пуш, Ірвінгтон	1.00
В. Голубчик, Вільсон	2.10	І. Хома, Нью Йорк	1.00
Іван Мороз, Форт Вейн	2.00	Е. Скоцко, Слівер Спрінгс	1.00
М. Палий, Вайон	2.00	І. Поліщук, Елмхарт	1.00
М. Сковорода, Рочестер	2.00	М. Триван, Лорейн	1.00
д-р Лопина, Нью Йорк	2.00	Татяна Шидько, Де Ват	1.00
Р. Петріла, Вуїч	2.00	о. А. Чатунський, Форт Вейн	1.00
М. А. Гаруш, Бофало	2.00	С. Санчук, Будапешт	1.00
А. Дігас, Дітроїт	2.00	І. Шкурал, Парна	1.00
Г. Шварц, Мелілл	2.00	Кесія Тутка, Тейлор	1.00
П. Родіцький, Саскатун	2.00	В. Малайчук, Пітсбург	1.00
Ф. Славський, Лорейн	2.00	М. Маслій, Філадельфія	1.00
З. Оршин, Делвер	2.00	Л. Рогозинський, Філа.	1.00
М. Колодій, Вуїч	1.75	М. Славський, Монтерей	1.00
П. Пашуляк, Ст. Катерин	1.10	П. Кошик, Монтерей	1.00
С. Стефанюк, Ст. Леонард	1.10	І. Дуда, Торонто	1.00
де Порт Моріс	1.10	П. Бучинський, Рочестер	1.00

Українська хроніка

Пам'яті Володимира Дорошенка, видатного вченого і громадського діяча, присвячено конференція в Українській Вільній Академії Наук, яка відбулася 24 травня ц. р. о год. 6 пополу. в будинку УВАН у 206 Вест 100 вул. в Нью Йорку. На змист конференції складувалися доповіді: М. В. Савченка „Спогади про брата” в „Земляки”; „Діяльність В. Дорошенка у Львові”; В. В. Міхалюк „В. Дорошенко на еміграції”.

Дня 11 к. м. через радіо „Фрі Юрп” проф. Р. Смайл-Стодний, президент НТШ, привітав із 800-літтям Ректора, Сенату і факультету Краківського Університету. Він зазначив, що в ньому вчили як професори визначні літературознавці і славісти поет Богдан Левицький, знамениті мовознавці Іван Злинський і історик Степан Томашівський, та побачив, що високо заслуговує на науку слов'янської міжнародної університет чим скоріше добийся повної академічної свободи.

Українське Літературно-Мистецьке Об'єднання в Лос-Анджелесі перетворене на Літературно-Мистецький Клуб при Українському Каліфорнійському Об'єднанні. Родного клубу обрано Святослава Шумського. Клуб має драматичну, балетну, літературну і інші секції. Він сприятиме підвищенню рівня імпрез в Українському Народному Домі.

У московському журналі „Іскусство кино”, в т. 3 за 1963 рік, появилася рецензія на „Історію української кінма” Бориса Береста, що вийшла в Нью Йорку, у видавні НТШ. Не маючи змоги залучити рецензії у київській В. Береста фактично історію української кінма, що історія української кінма, зокрема кіно, московський журнал показав київській приклад „полеміки” між самим заголовком статті — „Історія української кінма” і „Історія української кінма”.

Дня 11 к. м. через радіо „Фрі Юрп” проф. Р. Смайл-Стодний, президент НТШ, привітав із 800-літтям Ректора, Сенату і факультету Краківського Університету. Він зазначив, що в ньому вчили як професори визначні літературознавці і славісти поет Богдан Левицький, знамениті мовознавці Іван Злинський і історик Степан Томашівський, та побачив, що високо заслуговує на науку слов'янської міжнародної університет чим скоріше добийся повної академічної свободи.

Українське Літературно-Мистецьке Об'єднання в Лос-Анджелесі перетворене на Літературно-Мистецький Клуб при Українському Каліфорнійському Об'єднанні. Родного клубу обрано Святослава Шумського. Клуб має драматичну, балетну, літературну і інші секції. Він сприятиме підвищенню рівня імпрез в Українському Народному Домі.

У московському журналі „Іскусство кино”, в т. 3 за 1963 рік, появилася рецензія на „Історію української кінма” Бориса Береста, що вийшла в Нью Йорку, у видавні НТШ. Не маючи змоги залучити рецензії у київській В. Береста фактично історію української кінма, що історія української кінма, зокрема кіно, московський журнал показав київській приклад „полеміки” між самим заголовком статті — „Історія української кінма” і „Історія української кінма”.

Дня 11 к. м. через радіо „Фрі Юрп” проф. Р. Смайл-Стодний, президент НТШ, привітав із 800-літтям Ректора, Сенату і факультету Краківського Університету. Він зазначив, що в ньому вчили як професори визначні літературознавці і славісти поет Богдан Левицький, знамениті мовознавці Іван Злинський і історик Степан Томашівський, та побачив, що високо заслуговує на науку слов'янської міжнародної університет чим скоріше добийся повної академічної свободи.

Українське Літературно-Мистецьке Об'єднання в Лос-Анджелесі перетворене на Літературно-Мистецький Клуб при Українському Каліфорнійському Об'єднанні. Родного клубу обрано Святослава Шумського. Клуб має драматичну, балетну, літературну і інші секції. Він сприятиме підвищенню рівня імпрез в Українському Народному Домі.

У московському журналі „Іскусство кино”, в т. 3 за 1963 рік, появилася рецензія на „Історію української кінма” Бориса Береста, що вийшла в Нью Йорку, у видавні НТШ. Не маючи змоги залучити рецензії у київській В. Береста фактично історію української кінма, що історія української кінма, зокрема кіно, московський журнал показав київській приклад „полеміки” між самим заголовком статті — „Історія української кінма” і „Історія української кінма”.

Дня 11 к. м. через радіо „Фрі Юрп” проф. Р. Смайл-Стодний, президент НТШ, привітав із 800-літтям Ректора, Сенату і факультету Краківського Університету. Він зазначив, що в ньому вчили як професори визначні літературознавці і славісти поет Богдан Левицький, знамениті мовознавці Іван Злинський і історик Степан Томашівський, та побачив, що високо заслуговує на науку слов'янської міжнародної університет чим скоріше добийся повної академічної свободи.

Українське Літературно-Мистецьке Об'єднання в Лос-Анджелесі перетворене на Літературно-Мистецький Клуб при Українському Каліфорнійському Об'єднанні. Родного клубу обрано Святослава Шумського. Клуб має драматичну, балетну, літературну і інші секції. Він сприятиме підвищенню рівня імпрез в Українському Народному Домі.

У московському журналі „Іскусство кино”, в т. 3 за 1963 рік, появилася рецензія на „Історію української кінма” Бориса Береста, що вийшла в Нью Йорку, у видавні НТШ. Не маючи змоги залучити рецензії у київській В. Береста фактично історію української кінма, що історія української кінма, зокрема кіно, московський журнал показав київській приклад „полеміки” між самим заголовком статті — „Історія української кінма” і „Історія української кінма”.

Дня 11 к. м. через радіо „Фрі Юрп” проф. Р. Смайл-Стодний, президент НТШ, привітав із 800-літтям Ректора, Сенату і факультету Краківського Університету. Він зазначив, що в ньому вчили як професори визначні літературознавці і славісти поет Богдан Левицький, знамениті мовознавці Іван Злинський і історик Степан Томашівський, та побачив, що високо заслуговує на науку слов'янської міжнародної університет чим скоріше добийся повної академічної свободи.

Українське Літературно-Мистецьке Об'єднання в Лос-Анджелесі перетворене на Літературно-Мистецький Клуб при Українському Каліфорнійському Об'єднанні. Родного клубу обрано Святослава Шумського. Клуб має драматичну, балетну, літературну і інші секції. Він сприятиме підвищенню рівня імпрез в Українському Народному Домі.

У московському журналі „Іскусство кино”, в т. 3 за 1963 рік, появилася рецензія на „Історію української кінма” Бориса Береста, що вийшла в Нью Йорку, у видавні НТШ. Не маючи змоги залучити рецензії у київській В. Береста фактично історію української кінма, що історія української кінма, зокрема кіно, московський журнал показав київській приклад „полеміки” між самим заголовком статті — „Історія української кінма” і „Історія української кінма”.

Дня 11 к. м. через радіо „Фрі Юрп” проф. Р. Смайл-Стодний, президент НТШ, привітав із 800-літтям Ректора, Сенату і факультету Краківського Університету. Він зазначив, що в ньому вчили як професори визначні літературознавці і славісти поет Богдан Левицький, знамениті мовознавці Іван Злинський і історик Степан Томашівський, та побачив, що високо

В 46-ліття віднови Гетьманщину

Заходом ньюаркської станиці Української Гетьманської Організації в Америці відправив колишній капелан Гетьманських Січей в Канаді, Впр. о. ігумен І. Бала 9 травня панакхиду за спокій душі бл. п. гетьмана Павла Скоропадського і виголосив проповідь про суть і завдання українського консерватизму.

По панакхиді відбулись Святоточні Сходили членів і прихильників УГОА та запрошених гостей.

Сходили відкрив і відчитав Грамоту гетьмана до всього українського народу, з дня 29 квітня 1918 р., інж. Любомир

3 діяльності Студентської Громади в Ньюарку

Почався новий рік — час коли поодинокі товариства і організації роблять оцінку своєї праці за минулий рік і укладають плани діяльності на майбутнє. Уступаючи управу Студентської Громади в Ньюарку і околиці проробила важку працю.

В різдвяний час 1962-63 р. студенти Ньюарку та Елизабет заклали \$250, з чого 80% вислали до головної управи СУСТА. В пості відбулась зустріч з середньшколами. Виголошено тоді доповідь про вибір фаху та відповідних професійних шкіл, а також висвітлено фільм. На чергових сходинах ред. Заремба виголосила цікаву доповідь про свято Крут. Наша студентська громада назвала зв'язок з Українським Наукowo - Публіцистичним Інститутом, головою якого є п. Завитвичий з Ньюарку. Ціль Інституту ширити знання про Україну поміж чужинцями, а зокрема поміж студентами та професорами університетів околиці.

Після Великодня відбулась традиційна весняна забава. Представники студ. громади були присутні на посвяченні наріжного каменя церкви св. Івана Хрестителя в Ньюарку і бажаючи допомогти будові Божого храму, зложили \$55 на будову церкви. Управа громади брала активну участь в 2-м Ідеологічному Конгресі „Студенти та Україна“, який відбувся у Фордгам Університеті та в Ньюаркському університеті. Громада вислала двох делегатів на IV-ий З'їзд СУСТА в Клівленді.

По вакансіях заплановано реферат п. д-ра Фізера, голови слов'янського відділу в Рутгерс Унів., на тему російсько-українських відносин. На жаль, реферат відікрито через особисту перешкоду д-ра Фізера.

Управа складає списки книжок, що затримують українські справи, з кожної бібліотеки околиці, а зокрема з бібліотеки при університетах. З такими списками можна провирити потребу поширити знання про Україну поміж студентами та професорами, та цю справу позитивно залагодити. До цієї цілі був висвітлений фільм „Подорож по Україні та СРСР“ (СРСР), продукції п. Митрофану Куценка. Додік з фільму призначений на закуп потрібних книжок. Українська Студентська Громада Ньюарку та околиці дбає про внутрішній ріст свого членства, про доповнення і заокруглення відомостей про Україну.

Анна Галамай, пресовий референт УСГ — Ньюарк

Щадничі конта для малолітніх

В одну з попередніх чисел цієї газети я згадав про конта для малолітніх та про користь з них. Питання їх доцільності було і з дискусією. Практична праця виявила, що щадничі конта мають жадних трудючих, відкриваючи конта для малолітніх.

Майже у всіх стейтах законодавство ставить малолітніх на рівні з дорослими, бо щадити не може бути ніколи за скором. Малолітній щаднич, а малолітніми вважають у стейті Ллліной чоловіків до 21-го та жінок до 18-го року життя, може мати щадничі конта, коли амс написати своє прізвище на підписовій картці-контракці. Він може робити самостійно вклади, вибирати потрібні суми як і дорослі. І це самозрозуміле. Навики молодості стають невіддільною частиною життя людини. Тут не можна думати категоріями, тільки матеріальними користей, хоч і вони важкі. Ще важкіше зрозуміння молодим щадничам вищої цілі. Він щадить на те, щоб вільно без фінансових перепон студіювати на високих школах. Перед молодію людиною відкриваються гарні перспективи її світлого майбутнього. Вона бачить себе незалежною і повновартісною людиною. Невже не гідна признання мета!

А тепер погляньмо на батьків цих молодих щадничів. На них бо спочиває відповідальність за виховання своїх дітей на гідних громадян. Яка мила несподіванка і для батьків і їх дітей, коли потрібні кроки з зроблених завчасу, коли грунт є підготований і все проходить за намиченим планом.

Стверджуючи факт, що конта для малолітніх є корисні, побажати, гідні заохоти від фінансових установ і від батьків, — не можна оминути деяких суттєвих питань, які приходяться почути від батьків у зв'язку з такими контами. Не рідко ставлені питання з вивчення сумнівних та застереженнями. Що станеться із гроши на випадок смерті малолітнього власника конта? Як застерегти перед тим, щоб легковажна дитина не вибрала своїх грошей та не зужила їх на неважливі цілі зупереч волі батьків і т. п. Таких проблем не можна легковажити. Тому хочу підкреслити, що у випадку смерті малолітнього власника конта спадкоємство переходить на батьків, і тільки у випадку дуже далекого споріднення ця надто висока сума це питання рішає бу суд.

Коли батьки чи мати уявляють, що з таких чи інших причин відкриття конта для малолітнього сина чи дочки є такою справою ризику, тоді треба відкривати так звані опікунчі конта (кастодіс), що являються новим твором і стали популярні. Зогляду на оподаткування такі конта мають вартість тому, що твара оподаткування за дивидендів не падає на батьків, а на малолітню дитину, яка і так не оподатковується, коли її прибуток не перевищує суми \$600.

Що це такі опікунчі конта? Не рідко опікунчі конта змішують із т. зв. тростями. Хочу зазначити, що засадничі різниця між опікунчими та тростями — конта лежить в тому, що трості зазвезд контом, визначаючи спадкоємця. Він розпоряджається гроши на конті до своєї волі, не рідко на свої власні цілі, а навіть ігнорує свого спадкоємця. Батько відкриває конта на своє ім'я і визначає сина на спадкоємця. Заоподатковані гроши переходять на сина щойно після смерті батька. Батько без найменших перепон вибирає гроші для своїх потреб. Не хто інший, тільки батько мусить голосити відсотки з конта до свого річного прибутку в цілі оподаткування. Згадувати про те, що справа оподаткування дивидендів стала частиною буття, а трості конта все це чомусь не зовсім зрозумілі для власників.

Зовсім інакше має вигляд справа із опікунчими контами, які носять офіційну назву „Кастодіс Акавіт“. Опікунчі конта — це певного роду новий спосіб грошового дарунку для сина чи дочки батьками чи взагалі дарунку для малолітнього навіть посторонньою людиною. Це відбувається згідно з законодавством даного стейту.

Наведу приклад. Ось батько, чи мати, відкриває конта для дитини з тим наміром, щоб заощаджені гроші перетворити в засіб фінансування

университетських студій своєї дитини. У тому випадку треба мати число соціального забезпечення для дитини. Опікунчі конта не потребують голосити дивиденди до свого зарібку, бо дивіденда з власністю малолітнього. А згідно з законодавством малолітній має право на прибуток до \$600, а тому таке конта в практиці не є оподатковане.

Хочу зазначити, що батьки не можуть вибирати грошей з опікунчого конта на свої власні потреби. Опікунче конта, — це невіддільний дарунок для малолітнього, який мусить бути в стані розрахунок вжити гроші, коли така вимога буде від скарбових властей. Він може ужити ці гроші на лікарські потреби, освіту чи навіть придбання одягу для малолітнього. А це означає, що фонди на опікунчих контах не є заморозженими, як дехто старається пояснити. Це активні фонди, але тільки для вжитку, малолітнього, а не для опікуна.

На опікунчих контах можна мати тільки одного опікуна і одну особу — малолітнього. Та батьки чи мати можуть мати більше таких конт, для кожної дитини зокрема. На випадок несподіваної смерті опікуна, наприклад батька, щадничі конта повновласті визначити наступником матір із тим самим опікунчим правом. У випадку смерті малолітнього нагороджена сума перейшла б у власність первісного жертводавця (стейт), яким звичайно є родич.

Опікунчі конта, як і всі інші, є забезпечені державою. І батьки і мати мають право відкрити окреме конта для своєї дитини. Такі конта є під заручом опікуна аж до того часу, поки малолітній не стане повнолітнім, коли сина чи дочка стане повнолітнім, опікунче конта переводить всі фонди на його власність і на тому завдання опікуна кінчаються, бо батьки, чи мати, виконали спрощеного свій батьківський обов'язок супроти своєї дитини. Вони напевно горді, що їх син чи донька стоять у стадії закінчення вищих студій і знаходяться на шляху до самостійного життя. Як також заправдований гріш не пішов марно. Всі труди увінчалися успіхом.

Не менша пошана дитині до свого батька чи матері. У пам'яті залишається раз на все пошана до батьків, в юних серцях закарбовується почуття вдячності та любови до них.

Яка велика винагорода для обох сторін за такі малі зусилля! — Пишу про цей особливий важкий рід щадничих конт не для реклами, як хтось може подумати.

В нашій щадничі відкрито вже цілий ряд опікунчих конт. Це більше відкриває в майбутньому часі. Почуваюся до обов'язку зазначити читачів та зацікавлених з цим особливо корисним родом щадничих конт та дати кожну можливість з них скористатися.

Мені прикро, що не можна згадати про всі деталі опікунчих конт, ми старасмося інформувати про це людей у нашій щадничі.

Надіюсь, що всі прощарки нашого суспільства скористаються з цих опікунчих конт для малолітніх, при чому збережуть та переведуть не один цінний долар свого оподаткування на благороднішу ціль — виховання своїх дітей.

Петро Пуццо

Вибрано нову Управу УЖС в Австрії

Відень. — 22-го березня у Відні відбулись звичайні загальні збори Українського Жіночого Союзу, на яких вибрано його нові керівні органи УЖС. До Управи ввійшли пані: Анна Сапун — голова, Ольга Сас-Залозецька — місцевогола, К. Гладилонич, мр. В. Буц — перша й друга секретарки, С. Гавриш — скарбнічка, С. Тайль — орг. референтка, А. Мельничук — господарська реф., члени: Г. Рахлицька, А. Потурай, С. Готшліх; до складу Контрольного комісії — М. Грех, М. Люта, М. Донцова.

Управа прохас звертатися у всіх справах УЖС виключно на адресу голови п-ні Анни Сапун: Відень І, Райхсратштрассе 9/9 у пані Пуш.

Хроніка уван у ЗДА

Подарунок Академії від Олекс. Грищенка

Мистець Олекс. Грищенко подарував Академії картину „Корсиканський красивд“, щоб доплати їй сплатити борг за будинок. Картина виставлена в залі першого поверку Академії, де висять картини українських мистців, подаровані Академії.

Участь представників Академії в урочистому відзначенні 15-тиріччя Українського Інституту в Америці

На вчорішній нагоді 14-тиріччя Українського Інституту в Америці, що відбувся 21 лютого 1964 р., були представники від Академії — І. Замша та Л. Чикаленко. Вони склали персональний привіт Президентів Інституту В. Джусові і висловили задоволення, що заставу на будинок (мортж) уже спалено; також вони висловили сподівання, що В. Джусу допоможе і Академія якнайшвидше сплатити заставу на будинок Академії.

Грошові надходження до Академії у січні й лютому 1964 року

Від кредитової спільки „Самоміч“ у Клівленді надійшло 150 дол. У супровідній листі написано: „Дирекція і членство нашої кооперативи високо цінують працю Української Вільної Академії Наук і бажас всім науковцям даліших успіхів у Вашій трудній і так важливій діяльності“.

Від Української Православної Парафії св. Покрови у Філадельфії надійшло 131 дол., з них 54 дол. — прибуток з вчорашньої нагоди 50-річчя смерті Лесі Українки і 77 дол. за підписним листом 0.084 через І. Лисенського і Л. Івашину, з них: по 10 дол. — І. Лисенський, В. Левичкий, М. Мандибор і (нерозбірливо); по 5 дол. — Т. Бак-Войчук, „Фортуна“, Михайло Федір, Л. Івашина і два підписи нерозбірливо.

Від святоточного комітету для влаштування академії 22 січня у Трентоні, через Теодора Сенника, голову комітету, надійшло 55 дол. Також 55 дол. надійшло від О. Архімовича, Президента Академії. Від управи Об'єднання Українців у Вашингтоні, Д. К., надійшло 50 дол. З літературного вечора М. Понеділка, організованого відділом Фундації Академії у Вашингтоні (голова І. Дубровський) надійшло 42 дол.

По 25 дол. надійшло від І. Базилевича (Род-Айланда), д-ра М. Гіжа (Сиракьюзі), Г. Костюк (Нью Йорк), І. Крамаренко (Нью Йорк), О. Повстенко (Вашингтон, Д. К.), І. Праксо (Мілвокі), С. Сіманій (Нью Йорк). По 20 дол. внесли І. Ковалевич (Джерсі Сіті) та Ю. Перхорович (Нью Йорк), 15 дол. — С. Ріпечкий (Нью Йорк).

По 10 дол. Товариство абсолютів УГА УТТГ, пані З. Мадик (Н. Й.) в день імени її дочки Оксани Бабюк; Ю. Вачур (Дітройт), Л. Беклад (Мінн.), Г. Білоус (Н. Й.), К. Бризгун (Торонто), В. Вереш (Н. Й.), Г. Гагарин (Н. Дж.), М. Гадзинський (Рочестер), Н. Горбань (Н. Й.), О. Діберт (Каліф.), В. Завитвичий (Н. Й.), М. Зайців (Ньюарк), З. Івашин (Н. Й.), П. Кулик (Чикаго), М. Лебідь (Н. Й.), М. Марти-

ненко (Н. Й.), І. Мирошніченко (Н. Й.), Ю. Мовчан, Л. Окиншечик (Вашингтон, Д. К.), Архипіскуп Палладій, В. Панасенко (Сан Франсіско), Р. Погорельський (Лл.), В. Рудко (Н. Й.), Т. Соболь (Н. Й.), А. Филипович (Міннесота), М. Флак (Едмонтон), А. Цибірський (Мілвокі), С. Чалишів (Вейн, Па.), Від Л. І. В. Витвичих (Дітройт) надійшло 8 дол. По 5 дол. надійшло від таких осіб: Ю. Богун-де-Ляре (Н. Й.), М. Головинська (Філадельфія), А. Ковалев (Шикаго), д-р М. Новороский (Філадельфія), Г. Нічка (Н. Й.), І. Піддубний (Трентон), о. І. Ткачук (Н. Й.), К. Турянська (Честер, Па.), М. Яциш (Конн.), Олена Дзябенко надіслала 1 дол., пишучи: „не можу скласти багаторічного пожертви, бо не маю з чого, а викладаю одного долара на Вашу добру працю“.

Пожертви замість квітів на могилу

Від Людмили Івченко 25 дол. пам'яті доктора Ганни Журко. Від Юсипа Гіряка і Юрія Лавріненка по 25 дол. замість квітів на могилу скульптора Олександра Архипенка, дійсного члена Академії.

Пожертви на спеціальні фонди

До фонду видання праці О. Косач-Кривенюк „Ліся Українка. Хронологія життя і творчості“: А. Пашківська — 10 дол.

До фонду вшанування пам'яті Т. Осмакчи: Г. Костюк зібрав дол. 182,42; Г. Білоус — 3 дол., С. Козицька — 3 дол.

До фонду історичних збірок: Український Літературно-Мистецький Клуб у Філадельфії — 10 дол. До фонду ім. Дорошенка: К. Бризгун (Торонто) — 5 дол.

Пожертви на придбання музейних експонатів для Музею УВАН у ЗДА (збірка у Вашингтоні): по 10 дол. Григор'єви Мирослав і Євгенія, Кульчицький В., Марголіна Л., Оларченко О. І. П.; 6 дол. — Дубровський Іван і Марія; по 5 дол.: Боревич Г., Вудна В., Галич І., Денисенко Р., Залевська Е., Капустянский Ю., Ковалів Віра і Пантелеймон, Криворук Н., Ломачий Юлія і Олександр, Максимюк Галина і Степан, Маскиский В., Негребський Ю., Повстенко О., Филипов І., Шлопак К., Пристай В.; по 3 дол.: Барний М., Віровець Г., Заполоненко С., Корбут Дмитро і Клавдія, Богдан Г.; по 2 дол.: Івченко Л., Колос І., Павелко І., Старосольський Ю.; по 1 дол.: Кобакідзе Марія і Гіві, Котик Т., Кулій В., Кушніренко М., Недашківський Я., Одарченко Павло, Оршечкевич П., Сіманій В., Скоцько М. 20 дол. одержано від жіночої секції при Об'єднанні Українців у Вашингтоні.

Стан оплати боргу за будинок Академії

В лютому 1964 року виплачено в погашення позички Українському Народному Союзу 500 дол. і відсотків дол. 216,56. Залишилось боргу Союзів дол. 15,250 і безвідсоткових позичок 3,071, разом боргу на будинок — дол. 18,321.

Суспільна Служба українців Канади збрала в Торонті 5,148.98 доларів

Торонто. — Як повідомляє „Новий Шлях“, управа й на урядовий щорічний збір на вулицях Торонто („Тег-дей“) для потреб української Суспільної Служби дала у висліді 5,148.98 дол. У 1963 р. зібрано 4,700 дол., а в 1962 році 4,455 дол. У збірці взяли

участь організації і товариства в Торонті: Пласт СУМ, Організація при Катедрі св. Володимира, при церкві св. Василія, св. Миколая, св. Євхаристія та ін. (разом 16 організацій). Гроші передано до Центральної Суспільної Служби Українців Канади.

ТАРЗАН, ч. 5239. Списом до Тарзана...

Тарзан відступив до гуща...

Він подивився й, несприятливо бути уважним на зна-

ним олеом,

ки небезпеки...

І так внаслідок його

інстинктивної чуйності не по-

цілим його смертельний спис!

ХРОНІКА УВАН У ЗДА

Подарунок Академії від Олекс. Грищенка

Мистець Олекс. Грищенко подарував Академії картину „Корсиканський красивд“, щоб доплати їй сплатити борг за будинок. Картина виставлена в залі першого поверку Академії, де висять картини українських мистців, подаровані Академії.

Участь представників Академії в урочистому відзначенні 15-тиріччя Українського Інституту в Америці

На вчорішній нагоді 14-тиріччя Українського Інституту в Америці, що відбувся 21 лютого 1964 р., були представники від Академії — І. Замша та Л. Чикаленко. Вони склали персональний привіт Президентів Інституту В. Джусові і висловили задоволення, що заставу на будинок (мортж) уже спалено; також вони висловили сподівання, що В. Джусу допоможе і Академія якнайшвидше сплатити заставу на будинок Академії.

Грошові надходження до Академії у січні й лютому 1964 року

Від кредитової спільки „Самоміч“ у Клівленді надійшло 150 дол. У супровідній листі написано: „Дирекція і членство нашої кооперативи високо цінують працю Української Вільної Академії Наук і бажас всім науковцям даліших успіхів у Вашій трудній і так важливій діяльності“.

Від Української Православної Парафії св. Покрови у Філадельфії надійшло 131 дол., з них 54 дол. — прибуток з вчорашньої нагоди 50-річчя смерті Лесі Українки і 77 дол. за підписним листом 0.084 через І. Лисенського і Л. Івашину, з них: по 10 дол. — І. Лисенський, В. Левичкий, М. Мандибор і (нерозбірливо); по 5 дол. — Т. Бак-Войчук, „Фортуна“, Михайло Федір, Л. Івашина і два підписи нерозбірливо.

Від святоточного комітету для влаштування академії 22 січня у Трентоні, через Теодора Сенника, голову комітету, надійшло 55 дол. Також 55 дол. надійшло від О. Архімовича, Президента Академії. Від управи Об'єднання Українців у Вашингтоні, Д. К., надійшло 50 дол. З літературного вечора М. Понеділка, організованого відділом Фундації Академії у Вашингтоні (голова І. Дубровський) надійшло 42 дол.

По 25 дол. надійшло від І. Базилевича (Род-Айланда), д-ра М. Гіжа (Сиракьюзі), Г. Костюк (Нью Йорк), І. Крамаренко (Нью Йорк), О. Повстенко (Вашингтон, Д. К.), І. Праксо (Мілвокі), С. Сіманій (Нью Йорк). По 20 дол. внесли І. Ковалевич (Джерсі Сіті) та Ю. Перхорович (Нью Йорк), 15 дол. — С. Ріпечкий (Нью Йорк).

По 10 дол. Товариство абсолютів УГА УТТГ, пані З. Мадик (Н. Й.) в день імени її дочки Оксани Бабюк; Ю. Вачур (Дітройт), Л. Беклад (Мінн.), Г. Білоус (Н. Й.), К. Бризгун (Торонто), В. Вереш (Н. Й.), Г. Гагарин (Н. Дж.), М. Гадзинський (Рочестер), Н. Горбань (Н. Й.), О. Діберт (Каліф.), В. Завитвичий (Н. Й.), М. Зайців (Ньюарк), З. Івашин (Н. Й.), П. Кулик (Чикаго), М. Лебідь (Н. Й.), М. Марти-

ненко (Н. Й.), І. Мирошніченко (Н. Й.), Ю. Мовчан, Л. Окиншечик (Вашингтон, Д. К.), Архипіскуп Палладій, В. Панасенко (Сан Франсіско), Р. Погорельський (Лл.), В. Рудко (Н. Й.), Т. Соболь (Н. Й.), А. Филипович (Міннесота), М. Флак (Едмонтон), А. Цибірський (Мілвокі), С. Чалишів (Вейн, Па.), Від Л. І. В. Витвичих (Дітройт) надійшло 8 дол. По 5 дол. надійшло від таких осіб: Ю. Богун-де-Ляре (Н. Й.), М. Головинська (Філадельфія), А. Ковалев (Шикаго), д-р М. Новороский (Філадельфія), Г. Нічка (Н. Й.), І. Піддубний (Трентон), о. І. Ткачук (Н. Й.), К. Турянська (Честер, Па.), М. Яциш (Конн.), Олена Дзябенко надіслала 1 дол., пишучи: „не можу скласти багаторічного пожертви, бо не маю з чого, а викладаю одного долара на Вашу добру працю“.

Пожертви замість квітів на могилу

Від Людмили Івченко 25 дол. пам'яті доктора Ганни Журко. Від Юсипа Гіряка і Юрія Лавріненка по 25 дол. замість квітів на могилу скульптора Олександра Архипенка, дійсного члена Академії.

Пожертви на спеціальні фонди

До фонду видання праці О. Косач-Кривенюк „Ліся Українка. Хронологія життя і творчості“: А. Пашківська — 10 дол.

До фонду вшанування пам'яті Т. Осмакчи: Г. Костюк зібрав дол. 182,42; Г. Білоус — 3 дол., С. Козицька — 3 дол.

До фонду історичних збірок: Український Літературно-Мистецький Клуб у Філадельфії — 10 дол. До фонду ім. Дорошенка: К. Бризгун (Торонто) — 5 дол.

Пожертви на придбання музейних експонатів для Музею УВАН у ЗДА (збірка у Вашингтоні): по 10 дол. Григор'єви Мирослав і Євгенія, Кульчицький В., Марголіна Л., Оларченко О. І. П.; 6 дол. — Дубровський Іван і Марія; по 5 дол.: Боревич Г., Вудна В., Галич І., Денисенко Р., Залевська Е., Капустянский Ю., Ковалів Віра і Пантелеймон, Криворук Н., Ломачий Юлія і Олександр, Максимюк Галина і Степан, Маскиский В., Негребський Ю., Повстенко О., Филипов І., Шлопак К., Пристай В.; по 3 дол.: Барний М., Віровець Г., Заполоненко С., Корбут Дмитро і Клавдія, Богдан Г.; по 2 дол.: Івченко Л., Колос І., Павелко І., Старосольський Ю.; по 1 дол.: Кобакідзе Марія і Гіві, Котик Т., Кулій В., Кушніренко М., Недашківський Я., Одарченко Павло, Оршечкевич П., Сіманій В., Скоцько М. 20 дол. одержано від жіночої секції при Об'єднанні Українців у Вашингтоні.

Стан оплати боргу за будинок Академії

В лютому 1964 року виплачено в погашення позички Українському Народному Союзу 500 дол. і відсотків дол. 216,56. Залишилось боргу Союзів дол. 15,250 і безвідсоткових позичок 3,071, разом боргу на будинок — дол. 18,321.

Суспільна Служба українців Канади збрала в Торонті 5,148.98 доларів

Торонто. — Як повідомляє „Новий Шлях“, управа й на урядовий щорічний збір на вулицях Торонто („Тег-дей“) для потреб української Суспільної Служби дала у висліді 5,148.98 дол. У 1963 р. зібрано 4,700 дол., а в 1962 році 4,455 дол. У збірці взяли

участь організації і товариства в Торонті: Пласт СУМ, Організація при Катедрі св. Володимира, при церкві св. Василія, св. Миколая, св. Євхаристія та ін. (разом 16 організацій). Гроші передано до Центральної Суспільної Служби Українців Канади.

ТАРЗАН, ч. 5239. Списом до Тарзана...

Тарзан відступив до гуща...

Він подивився й, несприятливо бути уважним на зна-

ним олеом,

ки небезпеки...

І так внаслідок його

інстинктивної чуйності не по-

цілим його смертельний спис!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА,

23-го ТРАВНЯ 1964 р.

ФІЛАДЕЛФІЯ, Па. Звичайні

місячні збори В-ва св. Юрія 239 Від. в год. 5-й по пол. в залі Укр. Амер. Горжани при 847 N. Franklin St. — М. Ковальчук, секр.